GENERALINIO ADVOKATO ANTONIO TIZZANO IŠVADA,

pateikta 2005 m. balandžio 21 d. [1]

I — Įžanga

1. Prancūzijos kasacinis teismas (*Cour de Cassation*) 2004 m. vasario 17 d. Sprendimu pagal EB 234 straipsnį pateikė Teisingumo Teismui du prejudicinius klausimus dėl 1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 92/100/EEB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje (toliau – Direktyva 92/100) [2] ir 1993 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 93/83/EEB dėl tam tikrų autorių teisių ir gretutinių teisių taisyklių, taikomų palydoviniam transliavimui ir kabeliniam perdavimui, koordinavimo (toliau – Direktyva 93/83) [3] aiškinimo.

2. Nacionalinis teismas visų pirma nori sužinoti, kuri valstybė narė turi reglamentuoti atlyginimą atlikėjams ar fonogramų gamintojams tuo atveju, kai transliavimui naudojamas signalas iš valstybės narės yra išsiųstas į palydovą, kuris jį nukreipia į kitoje valstybėje narėje esantį antžeminį retransliavimo siųstuvą, iš kurio signalas vėl persiunčiamas į pirmąją valstybę narę. Jei gali būti taikomi kelių valstybių nacionalinės teisės aktai, teismas taip pat klausia, ar iš Bendrijos teisės išplaukia galimybė išskaičiuoti vienoje valstybėje narėje sumokėtą mokestį kitoje valstybėje narėje.

II — Teisinis pagrindas

Taikytina Bendrijos teisė

3. Direktyvos 92/100 tikslas yra suderinti nacionalinės teisės aktus dėl nuomos ir panaudos teisių autorių teisių srityje, taip pat dėl teisių, gretutinių autorių teisėms, siekiant užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą.

1 Originalo kalba: italų.
2 — OL L 346, p. 61.
3 — OL L 248, p. 15.

4. Tačiau, kaip matyti iš šios direktyvos dvidešimtos konstatuojamosios dalies, kuri aiškiai suteikia teisę užtikrinti didesnę teisių, gretutinių autorių teisėms, turėtojų apsaugą negu numatyta direktyvoje, kalbama tik apie minimalų derinimą.

5. Tokia apsauga būtent numatyta šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta:

„Valstybės narės numato teisę į naudotojo mokamą bendrą teisingą atlyginimą už fonogramos išleidimą komerciniais tikslais arba atgamintos fonogramos naudojimą transliavimui bevielio ryšio priemonėmis arba kitokiam viešam paskelbimui, ir užtikrina tokio atlyginimo paskirstymą atitinkamiems atlikėjams ir fonogramos gamintojams. Jeigu atlikėjai ir fonogramų gamintojai nesusitaria dėl atlyginimo pasidalijimo, valstybės narės gali nustatyti atlyginimo padalijimo sąlygas."

6. Savo ruožtu Direktyva 93/83 siekia koordinuoti kai kurias autorių teisių ir joms gretutinių teisių normas, taikomas palydoviniam transliavimui ir kabeliniam perdavimui, siekiant „išvengti kelių nacionalinių įstatymų taikymo vienai transliacijai (per palydovą)" (keturiolikta konstatuojamoji dalis).

7. Numatydama šioje konstatuojamojoje dalyje, kad „įprastinės techninės procedūros, susijusios su programos signalais, neturėtų būti laikomos transliavimo grandies pertraukimais", direktyva apibrėžia joje naudojamas sąvokas.

8. Konkrečiai kalbant, 1 straipsnio pirmoje dalyje nustatyta, kad „palydovas" yra „bet kuris palydovas, veikiantis dažnių juostose, kurios pagal telekomunikacijų įstatymą yra rezervuotos viešam transliuojamų signalų priėmimui ir kurios yra rezervuotos uždarai tarp atskirų punktų komunikacijai. Tačiau pastaruoju atveju aplinkybės, kuriomis signalai individualiai priimami, turi būti panašios į pirmojo atvejo aplinkybes".

9. Be to, šios nuostatos antra dalis, kiek tai domina šiuo atveju, numato, kad:

„a) Šioje direktyvoje „viešas perdavimas per palydovą" – tai programos signalų,

skirtų viešam priėmimui, įvedimas, atsakingai transliavimo organizacijai kontroliuojant, į ištisinę komunikacijos grandinę, vedančią į palydovą ir žemyn žemės link;

b) viešas perdavimas per palydovą vyksta tik valstybėje narėje, kurioje atsakingai transliavimo organizacijai kontroliuojant, programos signalai yra įvedami į nepertraukiamą komunikacijos grandinę, vedančią į palydovą ir žemyn žemės link."

10. Dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliavimo organizacijų teisių 4 straipsnio 1 dalis nustato, kad „viešo perdavimo per palydovą atveju atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliavimo organizacijų teisės ginamos pagal Direktyvos 92/100/EEB 6, 7, 8 ir 10 straipsnių nuostatas".

Nacionalinė teisė

11. Kalbant apie Prancūzijos teisės aktus, man pakaks priminti Intelektinės nuosavybės kodekso L. 214-1 straipsnį, pagal kurį:

„Jei fonograma buvo išleista komerciniais tikslais, atlikėjas ir gamintojas negali prieštarauti:

<...>

2) jos transliavimui ar šio transliavimo integruotam perdavimui per kabelį tuo pačiu metu.

Toks komerciniais tikslais išleistų fonogramų panaudojimas, kad ir kokia būtų šių fonogramų nustatymo vieta, atlikėjams ir gamintojams suteikia teisę į atlyginimą. Šį atlyginimą moka tie, kas naudoja komerciniais tikslais išleistas fonogramas šio straipsnio pirmame ir antrame punkte nurodytomis sąlygomis.

Jis nustatomas remiantis pajamomis iš naudojimosi, joms nesant – konkrečia pinigų suma <...>"[4]

4 — Neoficialus vertimas.

III — Faktinės aplinkybės ir procesas

12. Bendrovė *Europe 1 communication*, kurią pakeitė bendrovė *Lagardère Active Broadcast* (toliau – atitinkamai *Europe 1* ir *Lagardère*) yra Prancūzijoje įkurta transliavimo bendrovė. Jos laidos kuriamos Paryžiuje ir iš karto perduodamos į palydovą. Jo signalas grįžta į žemę Prancūzijos teritorijoje esančių retransliavimo siųstuvų link, kurie jį toje šalyje paskleidžia moduliacijos dažniais (FM).

13. Nurodyta transliavimo sistema nėra vienintelė, kuria naudojasi *Europe 1*. Ji taip pat naudojasi siųstuvu, kuris yra Vokietijoje, Felsberg mieste, Saaro federalinėje žemėje; ji tuo siųstuvu naudojosi nuo pat savo veiklos pradžios, siekiama netaikyti tuo metu galiojusių Prancūzijos įstatymų, kurie teisę turėti retransliavimo antenas suteikė tik viešosioms retransliavimo organizacijoms.

14. Palydovas taip pat perduoda signalą šio retransliavimo siųstuvo link, kuris jį persiunčia ilgosiomis bangomis Prancūzijos link pagal Vokietijos teisę įsteigtai bendrovei Vokietijoje *Compagnie Européenne de Radiodiffusion et de Télévision Europe 1* (toliau – *CERT*), kurios 99,70 % kapitalo priklauso *Europe 1*, suteiktą licenciją.

15. Šiuo klausimu patikslinu, kad sugedus palydovinei sistemai, signalas iš Paryžiaus studijų šiandien vis dar gali pasiekti Vokietijos siųstuvą per antžeminę skaitmeninę garso srovės grandinę, kuri prieš palydovinės sistemos įkūrimą buvo įprastinė transliavimo priemonė.

16. Taip pat patikslinu, kad iš Felsberg retransliavimo siųstuvo transliuojamos programos, nors ir yra išimtinai skirtos frankofonų auditorijai, gali būti matomos ir tam tikrose Vokietijos teritorijos dalyse.

17. *Europe 1* Prancūzijoje mokėjo atlyginimą *Société pour la perception de la rémunération équitable* (toliau – SPRE) savo laidose naudotų fonogramų atlikėjams ir gamintojams. Savo ruožtu *CERT* Vokietijoje mokėjo už tų pačių fonogramų transliavimą nustatytą kasmetinį mokestį *Gesellschaft zur Verwertung von Leisungsschutzrechten* (toliau – GVL), SPRE atitikmeniui Vokietijoje.

18. Siekiant išvengti dvigubo atlyginimo už tų pačių fonogramų panaudojimą, tarp *Europe 1* ir SPRE sudaryta sutartis, atnaujinta iki 1993 m. gruodžio 31 d., leido *Europe 1*

išskaičiuoti iš SPRE turimo sumokėti mokesčio tą sumą, kurią GVL sumokėjo *CERT*.

19. Nors nuo 1994 m. sausio 1 d. jokia sutartis neleido šio atskaitymo, *Europe 1* toliau jį taikė.

20. Manydama, kad toks atskaitymas nėra pateisinamas, SPRE kreipėsi į *Tribunal de grande instance de Paris*, kuris priėmė sprendimą pastarosios naudai.

21. Remdamasi tuo *CERT* nutraukė susitarimą, numačiusį atlyginimo mokėjimą GVL, kuri pareiškė ieškinį Vokietijoje. Po GVL palankaus pirmosios instancijos teismo sprendimo ir po *CERT* palankaus Saaro federalinės žemės apeliacinio teismo (*Saarländisches Oberlandesgericht*) sprendimo buvo kreiptasi į Vokietijos kasacinį teismą (*Bundesgerichtshof*).

22. Manydamas, kad nagrinėjamas transliavimas prieštarauja Vokietijos teisei, nes transliuojama iš Vokietijoje esančių siųstuvų, ir kad bet kuriuo atveju atlyginimas GVL turi būti sumažintas atsižvelgiant į Prancūzijoje sumokėtą sumą, šis teismas, nepateikdamas Teisingumo Teismui prejudicinių klausimų, nusprendė dėl Direktyvos 93/83 netaikymo ir panaikino apeliacinio teismo sprendimą, grąžindamas bylą šiam teismui. Šis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas išspręs šią bylą.

23. Tačiau tuo pačiu metu *Europe 1* teises perėmusios *Lagardère* iniciatyva teisminis procesas Prancūzijoje tęsėsi, iš pradžių pateikus apeliacinį skundą Paryžiaus apeliaciniame teisme (*Cour d'appel de Paris*) dėl SPRE palankaus pirmosios instancijos teismo sprendimo, o atmetus apeliacinį skundą – pareiškus kasacinį skundą Kasaciniame teisme (*Cour de cassation*). Būtent pastarasis teismas, abejodamas, kaip aiškinti kai kurias Bendrijos teisės normas, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą, pateikdamas jam šiuos klausimus:

„1. Jeigu transliavimo bendrovė, transliuojanti iš vienos valstybės narės teritorijos, siekdama išplėsti savo programų perdavimą šios valstybės auditorijos daliai naudoja kaimyninės valstybės narės teritorijoje esantį siųstuvą, kurio naudojimo licencija priklauso jos didžiausiai antrinei įmonei, ar pastarosios valstybės įstatymas reglamentuoja 1992 m. lapkričio 19 d. Direktyvos 92/100/EEB 8 straipsnio 2 dalyje ir 1993 m. rugsėjo 27 d. Direktyvos 93/83 4 straipsnyje numatytą bendrą teisingą atlyginimą už fonogramas, kurios buvo išleistos komerciniais tikslais ir naudojamos retransliuojamose programose?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar pagrindinė transliavimo bendrovė gali sumažinti iš jos reikalaujamą atlyginimą už bendrą pirmosios valstybės teritorijoje priimtų programų kiekį jos antrinės įmonės sumokėtomis sumomis?"

24. Teisingumo Teismui nagrinėjant šią bylą, pastabas jam pateikė *Lagardère* ir *CERT*, SPRE, GVL, taip pat Prancūzijos ir Vokietijos vyriausybės bei Komisija.

25. Šios šalys dalyvavo 2005 m. kovo 2 d. posėdyje.

IV — Vertinimas

Dėl pirmojo klausimo

26. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tas faktas, kad viena auditorijos dalis gauna vienoje valstybėje narėje sukurtas radijo programas per signalą, nusiųstą pirmiausia į palydovą, paskui į antžeminį retransliavimo siųstuvą, esantį kitoje valstybėje narėje, kuris perduoda šias programas į pirmąją valstybę narę, reikalauja, kad antroji valstybė narė reglamentuotų iš jos teritorijos retransliuojamų programų atlyginimą naudojamų fonogramų atlikėjams ir gamintojams.

27. Kaip pažymi Komisija ir GVL, atsakymas į šį klausimą priklauso nuo nagrinėjamo transliavimo kvalifikavimo. Iš tikrųjų, jei jis būtų vertinamas kaip „viešas perdavimas per palydovą" Direktyvos 93/83 prasme, atlyginimas naudotų fonogramų atlikėjams ir gamintojams turėtų būti reglamentuojamas pagal tos pačios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies b punktą ir išimtinai tos šalies, iš kurios signalas yra paskleistas, taigi šioje byloje – Prancūzijos, įstatymu. Priešingu atveju tai aiškiai nepatektų į Direktyvos 93/83 taikymo sritį ir nebūtų uždraustas Vokietijos įstatymo taikymas atlyginimui už per Felsberg siųstuvą perduotų fonogramų naudojimą.

28. Tačiau gerai pažiūrėjus, direktyvos netaikymas šioje byloje galėtų taip pat išplaukti iš atsakymo į kitą klausimą, kuris yra susijęs su pirmuoju klausimu ir tam tikra prasme turėtų būti pateiktas pirmiau už jį ir kurį šalys svarstė bylos metu. Kadangi direktyva neapima visų palydovų tipų, o tik tuos, kurie

atitinka nustatytas sąlygas, galima svarstyti, ar nagrinėjamas palydovas yra tikrai „palydovas" nagrinėjamos direktyvos prasme. Jeigu taip nebūtų, iš tiesų ši direktyva nebūtų taikoma šioje byloje.

29. Šiomis aplinkybėmis tuo klausimu primenu, kad pagal direktyvos 1 straipsnio 1 dalį „palydovai" yra tik tie, kurie veikia „dažnių juostose, kurios pagal telekomunikacijų įstatymą yra rezervuotos": i) „viešam transliuojamų signalų priėmimui"; ii) „uždarai tarp atskirų punktų komunikacijai. Tačiau pastaruoju atveju aplinkybės, kuriomis signalai individualiai priimami, turi būti panašios į pirmojo atvejo aplinkybes".

30. Šioje byloje iš į Teisingumo Teismo užduotą specifinį klausimą pateiktų atsakymų aišku, kad per palydovą į Felsberg esantį retransliavimo siųstuvą paskleisto signalo auditorija tiesiogiai negali priimti. Taigi nėra jokios abejonės, kad pirmoji direktyvos 1 straipsnio 1 dalies sąlyga nėra įvykdyta.

31. Sunkiau yra patikrinti, ar įvykdyta antroji sąlyga, nes nėra aišku, ką reiškia „panašios aplinkybės". Nėra abejonių, kad tokia sąvoka reikalauja, jog programos auditoriją turi pasiekti per palydovą, tačiau konkrečiai patikrinusios šią aplinkybę šioje byloje šalys priėjo prie visiškai skirtingų išvadų.

32. Prancūzijos vyriausybė, *Lagardère* ir SPRE mano, kad nagrinėjamu atveju sąlyga yra įvykdyta, nes dėl iš palydovo pasiųsto signalo antžeminio retransliavimo auditorija vis dėlto gali gauti programas. Priešingas nuomones pareiškė Vokietijos vyriausybė ir GVL, kurių nuomone, kadangi auditorija gali gauti programas tik per signalą, kuris yra kitoks nei tas, kurį siunčia palydovas, aplinkybės nėra „panašios", taigi negalima taikyti direktyvos. Pastarajai nuomonei posėdyje iš esmės taip pat pritarė ir Komisija, kuri šiuo klausimu neišdėstė savo nuomonės raštu.

33. Taigi analizė dėl „palydovo" buvimo direktyvos prasme šioje byloje turi remtis faktinėmis aplinkybėmis, kad auditorija gali priimti iš palydovo ateinantį signalą tik tuo atveju, jei jis retransliuojamas elektromagnetinėmis bangomis.

34. Tačiau atsakymas į šį klausimą taip pat yra lemiamas, siekiant išsklaidyti pirmiau

išreikštą abejonę (27 punktas), susijusią su šioje byloje ginčijamo transliavimo kvalifikavimu kaip „viešu perdavimu per palydovą".

35. Iš tikrųjų pagal direktyvos 1 straipsnio 2 dalies a punktą toks perdavimas yra kvalifikuojamas kaip „programos signalų, skirtų viešam priėmimui, įvedimas, atsakingai transliavimo organizacijai kontroliuojant, į *ištisinę* komunikacijos *grandinę*, vedančią į palydovą ir žemyn žemės link"[5]. Direktyvos keturioliktoje konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad *įprastos techninės procedūros* neturėtų būti laikomos transliavimo grandies pertraukimais.

36. Taigi bet kuriuo atveju pagrindinis šios bylos punktas iš esmės lieka tas pats. Iš tikrųjų bet kuriuo atveju reikia nustatyti, ar ir kokiu būdu šios bylos aplinkybėms turi reikšmės faktas, kad auditorija gali priimti signalą tik per palydovinį transliavimą elektromagnetinėmis bangomis.

37. Norint atsakyti į šį klausimą reikia įvertinti du šio klausimo aspektus, t. y. nustatyti, ar galima šioje byloje kalbėti apie transliavimą: i) kuris vyksta „panašiomis aplinkybėmis" kaip tos, kuriomis palydovas perduoda signalus, kuriuos gali priimti auditorija; ir ii) kuris yra „viešas perdavimas per palydovą" jeigu jį apibūdina „ištisinė komunikacijos grandinė".

38. i) Dėl pirmojo aspekto visų pirma pastebiu, kaip išplaukia iš šeštos konstatuojamosios dalies, kad Direktyvoje 93/83 atsižvelgiama į du skirtingus palydovo tipus: perdavimo per tiesioginį palydovą ir perdavimo per ryšių palydovą. Nustačiusi, kad nors „šiais laikais <...> įmanoma individualiai priimti signalus per abiejų tipų palydovus", valstybėse narėse „autorių teisių atžvilgiu daromas skirtumas" tarp perdavimo per vieno ar kito tipo palydovą[6], direktyva siekia nustatyti bendras normas, kurios būtų taikomos neatsižvelgiant į palydovo tipą[7].

39. Taigi, mano nuomone, 29 punkte paminėtas dvi aplinkybes reikia suprasti būtent remiantis šiomis prielaidomis. Iš tikrųjų praeityje tik tiesioginiai palydovai perduodavo signalus, kuriuos galėjo priimti auditorija, naudodami tik šiam tikslui skirtą dažnių juostą. Tačiau ryšių palydovai naudojosi (ir tebesinaudoja) dažnių juosta, neskirta viešam priėmimui. Bet kuriuo atveju dėl technolo-

5 — Pasviruoju šriftu pažymėta mano.

6 — Šešta konstatuojamoji dalis.

7 — Trylikta konstatuojamoji dalis.

gijos raidos pastaraja dažnių juosta vėliau tapo įmanoma perduoti didesnės nei praeityje galios signalus, nes prieinamos kainos neprofesionalios palydovinės antenos leidžia priimti programas, kurias perduoda palydovai. Iš to matyti, kad nors naudojamos dažnių juostos nėra skirtos viešam perdavimui, auditorija bet kuriuo atveju gali gauti programas tiesiogiai iš palydovo.

40. Tačiau, mano nuomone, tik šios dažnių juostos yra „panašios aplinkybės", apie kurias kalbama direktyvos 1 straipsnio 1 dalies paskutiniame sakinyje. Vis dėlto nagrinėjamu atveju palydovas netransliuoja tomis aplinkybėmis, kurios, kad ir kokia būtų naudojama dažnių juosta, leistų individualiai priimti jo perduodamą signalą; atvirkščiai, kad auditorija galėtų jį gauti, bet kuriuo atveju reikia perdavimo elektromagnetinėmis bangomis.

41. Taigi, kaip ir Vokietijos vyriausybė, Komisija ir GVL, esu priverstas manyti, kad šioje byloje aplinkybės nėra „panašios", užtat negalima kalbėti apie „palydovą" šios direktyvos prasme.

42. ii) Analogiškai dėl antrojo nurodyto aspekto, kaip ir Vokietijos vyriausybė, Komisija ir GVL, manau, kad šiuo atveju nėra „viešo perdavimo per palydovą" ta dalimi, kuria komunikacijos grandinė nėra visiškai nepertraukiama, kaip to reikalauja direktyva.

43. Esant pirmiau aprašytai situacijai iš tikrųjų auditorija negauna signalo tiesiogiai iš palydovo per specialią palydovinę anteną, ji priima signalą per paprastą anteną tokį, koks jis buvo transformuotas ir vėl paskleistas iš Prancūzijoje ir Vokietijoje esančių retransliavimo siųstuvų, atitinkamai FM ir ilgosiomis bangomis.

44. Be to, kaip posėdyje pabrėžė GVL, palydovas šiuo atveju pakeičia prieš tai buvusią antžeminę skaitmeninę garso srovės grandinę, kuri nuo pat *Europe 1* veiklos pradžios signalus iš Paryžiaus studijų perduodavo į įrenginį Felsberg ir kuri tebėra naudojama sugedus palydovui (žr. 13–15 punktus). Perėjimas prie palydovinės sistemos apsiriboja išimtinai tik įtaka siųstuvo maitinimo būdams, nepadarydamas jokių pakeitimų auditorijos, kuri gauna iš Felsberg ateinantį signalą, atžvilgiu. Kadangi šis retransliavimo siųstuvas toliau transliuoja ilgo-

siomis bangomis, kaip buvo praeityje, kai signalas ateidavo per kabelį, o ne per palydovą, klausytojams visiškai nereikėjo pakeisti savo įprastai naudojamos įrangos norint gauti *Europe 1* programas.

45. Taigi Direktyva 93/83 įtraukė vieną ypatingą nuostatą, susijusią su „viešu perdavimu per palydovą", konkrečiai skirtą, kaip matyti iš jos šeštos konstatuojamosios dalies, būtent atsižvelgti į tai, kad *„šiais laikais* galima ir materialiai žmonėms įmanoma individualiai priimti signalus (per palydovus)" [8]. Pritardamas GVL darau išvadą, kad numatyta tvarka tokiam perdavimui yra susijusi su naujais signalo viešojo priėmimo būdais dėl technologijos raidos, o ne su seniai egzistuojančiomis galimybėmis, kaip yra elektromagnetinių bangų atveju.

46. Mano nuomone, taip pat neįmanoma išvengti kliūties, kurią sukuria komunikacijos grandinės pertraukimas, pateikiant, kaip tai daro Prancūzijos vyriausybė, *Lagardère* ir SPRE, platų sąvokos „įprastinės techninės procedūros" aiškinimą.

47. Prancūzijos vyriausybė posėdyje būtent pareiškė, kad faktas tas, jog signalo perdavimas elektromagnetinėmis bangomis neatima galimybės kalbėti apie „nepertraukiamą" komunikacijos grandinę; taip yra dėl to, kad į direktyvos taikymo sritį patenka palydovai, neperduodantys tiesiogiai auditorijos priimamų signalų. Šios vyriausybės nuomone, nepripažinti, kad antžeminio perdavimo tarp palydovo ir auditorijos kliūtis yra „įprasta techninė procedūra", ir dėl to manyti, kad viešo perdavimo per palydovą sąvoka yra netaikoma šioje byloje, reikštų, jog savo prasmės netektų Direktyvos 93/83 1 straipsnio 1 dalis, kuri kaip palydovus, be kitų, kvalifikuoja taip pat ir tuos, kurie nenaudodami dažnių juostos, rezervuotos viešam perdavimui, perduoda signalus, kurių individualus priėmimas įvyksta „panašiomis aplinkybėmis" kaip ir tos, kuriomis perduodama pasinaudojant šia juosta.

48. Tačiau, mano nuomone, toks prieštaravimas sugrąžina (sąvoka „nepertraukiama grandinė") tai, kas buvo pašalinta (sąvoka „panašios aplinkybės"). Bet kuriuo atveju turiu replikuoti, kad tokiu atveju, jei pripažįstama, kaip man atrodo ir kaip siūlo Komisija, sąvoka „įprastos techninės procedūros", apimanti tik tuos techninius signalo pritaikymus, kurie nepakeičia palydovinės transliavimo prigimties [9], direktyva nepra-

8 — Pasviruoju šriftu pažymėta mano.

9 — Pavyzdžiui, procedūros, kurios leidžia signalo paskleidimą iš studijos į palydovą (kaip kabelio, jungiančio studijas su paskleidimo į palydovą stotimi, naudojimo atveju) ir jo viešą gavimą sugrįžimo į žemę momentu (kaip prisijungimo prie palydovinės antenos ir kabelių montavimo gyvenamuosiuose pastatuose atveju).

randa savo reikšmės. Atvirkščiai, mano nuomone, toks „palydovo" ir „viešo perdavimo per palydovą" sąvokų aiškinimas yra tinkamesnis.

49. Kaip jau pažymėjau, tai, kad klausytojai negali tiesiogiai priimti palydovo signalo, neleidžia teigti, kad individualus signalo priėmimas įvyksta „panašiomis aplinkybėmis" į tas, kuriomis auditorija tiesiogiai priima signalą, ir iš to matyti, kad šios direktyvos prasme negalima kalbėti apie „palydovą" (žr. pirmiau esančius 39–41 punktus).

50. Analogiškai neišvengiamas perėjimas elektromagnetinėmis bangomis, kurį palydovinis signalas turi atlikti pirmiau, nei jį galėtų priimti auditoriją, negali būti kvalifikuojamas kaip „įprasta techninė procedūra" ir dėl to nagrinėjamu atveju nėra jokios „nepertraukiamos grandinės", taigi jokio viešo perdavimo per palydovą.

51. Taigi iš to, kas išdėstyta pirmiau, manau galintis daryti išvadą, kad perdavimas nagrinėjamoje byloje nepatenka į sąvoką „viešas perdavimas per palydovą" Direktyvos 93/83 prasme.

52. Kaip jau minėjau daugelį kartų, tik esant tokios rūšies komunikacijai pagal direktyvą atlyginimo panaudotų fonogramų atlikėjams ar gamintojams tvarka yra reglamentuojama išimtinai tik tos valstybės, iš kurios buvo paskleistas signalas. Iš to aišku, kad šioje byloje negalima taikyti šios taisyklės.

53. Baigdamas pridursiu, kad tokią išvadą patvirtina Direktyvos 93/83 sisteminis aiškinimas.

54. Iš tikrųjų direktyvos dalyje, kuri skirta kitų valstybių narių programų, kurios iš pradžių buvo perduodamos per palydovą, viešam kabeliniam retransliavimui, nereikalaujama išimtinai taikyti signalo kilmės valstybės teisę, kaip yra „viešo perdavimo per palydovą" atveju. Atvirkščiai, pagal 8 straipsnio pirmą dalį valstybė narė, kurioje vyksta ši retransliacija, užtikrina, kad bus „gerbiamos taikomos autorių ir gretutinės teisės", aišku taikydama savo pačios teisės aktus šioje srityje, o ne pradinio signalo perdavimo (per palydovą) kilmės valstybės teisės aktus.

55. Tačiau, jei išimtinio valstybės, iš kurios paleidžiamas palydovinis signalas, teisės tai-

kymo taisyklė netaikoma, kai auditorija priima programą per kabelinį retransliavimą, nebėra jokio argumento, kaip pastebi Komisija, kad nebūtų taikomas toks pat sprendimas ir tada, kai retransliuojama, kaip šioje byloje, ne per kabelį, bet elektromagnetinėmis bangomis.

56. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, į pirmąjį *Cour de cassation* klausimą siūlau atsakyti, kad tais atvejais, kai viena auditorijos dalis radijo programas, sukurtas vienoje valstybėje narėje, priima per signalą, paskleistą į palydovą ir paskui iš jo į antžeminį retransliavimo siųstuvą, esantį kitoje valstybėje narėje, kuris savo ruožtu perduoda šias programas ilgosiomis bangomis į pirmąją valstybę narę, nėra „viešojo perdavimo per palydovą" Direktyvos 93/83 prasme, vadinasi, Bendrijos teisė nesukuria kliūčių tam, kad bendras teisingas atlyginimas panaudotų fonogramų atlikėjams ir gamintojams, kurį numato Direktyva 92/100, būtų nustatytas pagal tos valstybės narės, kurioje yra antžeminis siųstuvas, teisę.

Dėl antrojo klausimo

57. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia antrąjį klausimą. Jis būtent klausia, ar bendrovė, kuri perduoda pirminį signalą iš vienos valstybės narės, gali sumažinti iš jos reikalaujamą atlyginimą už bendrą nacionalinėje teritorijoje priimtų programų kiekį ta dalimi, kurią sumokėjo jos antrinė įmonė valstybėje narėje, kur yra antžeminis siųstuvas, kuris, nors ir perduodamas signalą iš esmės į pirmąją valstybę narę, sudaro galimybes gauti signalą ir kitos valstybės narės dalyse, esančiose netoli siųstuvo.

58. Vokietijos vyriausybės teigimu, nėra Bendrijos teisės normų, kurių aiškinimas galėtų padėti atsakyti į šį klausimą. Tokios pačios nuomonės laikosi ir GVL, kurios teigimu, jei šioje byloje nėra taikytina Direktyva 93/83, negali būti taikoma ir Direktyva 92/100.

59. O Prancūzijos vyriausybė ir SPRE mano neturinčios pareikšti nuomonės šiuo klausimu, nes jos atsakė į pirmą klausimą, jog Vokietijoje negali būti reikalaujama jokio mokėjimo. Vis dėlto SPRE pastebi, kad iš Direktyvų 93/83 ir 92/100 negalima daryti išvados dėl atskaitos; ji mano, kad bet kuriuo atveju turėtų būti galima sumažinti mokėjimo sumą Vokietijoje ta dalimi, kuri sumokėta Prancūzijoje.

60. Galiausiai Komisija ir *Lagardère* mano, kad dvigubas mokėjimas neatitinka Direktyvos 92/100 8 straipsnio 2 dalies, kuri

numato, kad fonogramų bet kokiam viešam perdavimui naudotojai privalo suteikti šių fonogramų atlikėjams ir gamintojams „bendrą teisingą" atlyginimą. *Lagardère* teigimu, iš to reikia daryti išvadą, kad mokėtiną sumą Prancūzijoje turėtų būti leista sumažinti ta dalimi, kuri sumokėta Vokietijoje. Tuo tarpu Komisija daro priešingą išvadą, pagal kurią Vokietijoje mokėtina suma turėtų būti sumažinta ta dalimi, kuri sumokėta Prancūzijoje. Komisijos nuomone, bet kuriuo atveju toks sprendimas turėtų būti taikomas tik papildomai; jos manymu, nesant didesnio suderinimo šioje srityje, Teisingumo Teismas turėtų apsiriboti nuspręsdamas, kad bendras ir teisingas atlyginimas neturi viršyti ribos, kuri yra būtina fonogramų transliavimui tinkamomis sąlygomis ir kuri nustatoma atsižvelgiant į esamą ir galimą auditorijos dydį, tiesiogiai nenustatydamas mokesčio atskaitos mechanizmo.

61. Savo ruožtu visų pirma primenu, kad Direktyva 92/100, nors ir suderino tam tikrus valstybių narių skirtingų įstatymų aspektus, nepakeitė dominuojančio vaidmens, kurį autorių teisių ir gretutinių teisių srityje atlieka teritorinio taikymo principas, be kita ko, pripažįstamas šioje srityje galiojančios tarptautinės teisės normos [10].

10 — Žr. 1886 m. rugsėjo 9 d. Berno Konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (peržiūrėtos Paryžiuje 1971 m. liepos 24 d.) 11a straipsnį, kuriame įtvirtinta, kad (Konvencijos sukurtos) „Sąjungos šalių įstatymai gali nustatyti (nagrinėjamų) teisių įgyvendinimo sąlygas, tačiau šios sąlygos bus taikomos tik tose šalyse, kurios jas nustatė".

62. Vadinasi, Bendrijos teisė leidžia dviejų suinteresuotųjų valstybių narių kompetentingoms institucijoms, taikant savo nacionalinę teisę, reikalauti sumokėti atlyginimą iš jų teritorijos viešai transliuotos fonogramos atlikėjams ir gamintojams.

63. Tačiau, kaip buvo minėta pirmiau, direktyvos 8 straipsnio 2 dalis numato, kad atlikėjams turi būti sumokėtas „bendras teisingas" atlyginimas. Iš to galima daryti išvadą, kaip tai daro Komisija ir *Lagardère*, kad kiekvienai iš jų pagal savo nacionalinę teisę reikalaujant sumokėti atlyginimą atlikėjams minėtos nacionalinės institucijos turi atsižvelgti į nurodytas su atlyginimu susijusias sąlygas.

64. Taigi reikia įvertinti, ar ir kiek šios sąlygos yra reikšmingos šioje byloje, išnagrinėjus jas darant naudingą išvadą nagrinėjamam atvejui, kai nustatytinas atlyginimas yra apibrėžtas atsižvelgiant į fonogramas, kurios priklauso kelių nacionalinių institucijų kompetencijai.

65. Tačiau, mano nuomone, pagal 8 straipsnio 2 dalį atlyginimas apibrėžtas bendrąja

prasme, nesusiejant jo su viena valstybe nare. Todėl manau, kad galima atsižvelgti į šias sąlygas, be kita ko, ir dėl to, kad būtų nustatytas atlyginimas nagrinėjamu atveju.

66. Todėl pereinu prie šių sąlygų nagrinėjimo šia prasme, iš karto pažymėdamas, kad iš tikrųjų kalbama tik apie sąlygą dėl „teisingo" atlyginimo. Man atrodo akivaizdu, kad sąlyga, pagal kurią atlyginimas turi būti bendras, negali būti naudinga šioje byloje, nes ji paprasčiausiai reiškia, kad fonogramos naudotojo mokėtinas atlyginimas turi būti nustatomas bendrai atsižvelgiant į įvairių subjektų (atlikėjų ir gamintojų) teises, numatydama, net ir netiesiogiai, kad mokėjimas turi įvykti vienoje valstybėje narėje. Tik tokia sąlygos reikšmė iš tiesų atitinka nagrinėjamą nuostatą, kuri numato „tokio atlyginimo paskirstymą atitinkamiems atlikėjams ir fonogramos gamintojams. Jeigu (šie subjektai) nesusitaria dėl atlyginimo pasidalijimo, valstybės narės gali nustatyti atlyginimo padalijimo sąlygas".

67. Tokiomis aplinkybėmis reikia įvertinti, ar išnagrinėjus teisingo atlyginimo sąlygą galima atsakyti į nagrinėjamą klausimą.

68. Šiuo klausimu visų pirma primenu, kad, kaip jau esu nurodęs byloje *SENA* [11] išvadoje ir tai patvirtino Teisingumo Teismas sprendime šioje byloje, „teisingas atlyginimas" yra Bendrijos sąvoka, nes ji įtvirtinta direktyvoje nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nedarant jokios nuorodos į nacionalinę teisę jos išaiškinimo tikslais. Taigi tokiais atvejais Bendrijoje turi būti pateiktas „nepriklausomas ir vienodas aiškinimas, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir teisės akto siekiamą tikslą" [12].

69. Tačiau direktyva ne tik nepateikia nagrinėjamos sąvokos konkretaus apibrėžimo, bet ir neduoda tiesioginių ar netiesioginių nuorodų šiuo klausimu. Dėl to reikia daryti išvadą, kad ji leidžia laisvai pasirinkti nacionalinės teisės sistemą iš anksto įsitikinus, jog didesnis derinimas šioje srityje nėra būtinas ar tikslingas [13]. Taigi valstybėms narėms ir

11 — 2002 m. rugsėjo 26 d. Išvada byloje, kurioje 2003 m. vasario 6 d. buvo priimtas sprendimas C-245/02 (Rink. p. I-1251).

12 — Žr. nurodyto sprendimo *SENA* 23 punktą ir susijusios mano išvados 32 punktą.

13 — Nurodytos išvados byloje *SENA* 34 ir 37 punktai.

nacionaliniams teismams tenka nustatyti tinkamus kriterijus siekiant užtikrinti šios Bendrijos nuostatos laikymąsi.

70. Tačiau šiuo atžvilgiu joms suteikta laisvė nėra neribota ir visada vykdoma taikant Bendrijos sąvokas, taigi prižiūrint Bendrijos institucijoms, ypač Teisingumo Teismui, laikantis direktyvos nustatytų sąlygų ir apribojimų, taip pat bendresne prasme – EB sutarties principų ir sistemos [14].

71. Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas sprendime *SENA*, kadangi „atlyginimas yra kompensacija už komercinį fonogramos panaudojimą <...>, jo teisingas pobūdis nustatomas remiantis šio panaudojimo verte prekyboje" [15]. Be to, valstybių narių pasirinkti direktyvos įgyvendinimo būdai turi „leisti tinkamai suderinti atlikėjų ir gamintojų interesą gauti atlyginimą už atitinkamos fonogramos transliavimą bei trečiųjų šalių interesą transliuoti šią fonogramą *„tinkamomis sąlygomis"* [16].

14 — Žr. nurodytos išvados 38 ir 40 punktus ir nurodyto sprendimo *SENA* 38 punktą.

15 — Nurodyto sprendimo *SENA* 37 punktas.

16 — Nurodyto sprendimo *SENA* 46 punktas (pasviruoju šriftu pažymėta mano).

72. Taigi, mano nuomone, šios bylos aplinkybėmis, kai taikomi dviejų valstybių narių įstatymai, Bendrijos teisei neužtikrinant jų koordinavimo formų, siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, atlyginimo „teisingumas" taip pat turi būti užtikrintas ir šiuo požiūriu, – kad už fonogramos transliavimą visą įmonės mokėtina suma nebūtų didesnė už šios fonogramos naudojimo vertę prekyboje. Priešingu atveju, kaip pastebi Komisija, transliavimas nevyktų „priimtinomis sąlygomis".

73. Vadinasi, jei tiesa, kad suinteresuotosioms valstybėms narėms tenka pareiga nustatyti taikytiną teisę šios bylos aplinkybėmis, taip pat yra tiesa, kad bet kuriuo atveju jos turi užtikrinti, jog bendra kaip „teisingas" atlyginimas mokėtina suma turi būti nustatoma atsižvelgiant į realią fonogramos panaudojimo jų atitinkamose teritorijose komercinę vertę, būtent, ir tai mus domina šiuo atveju, į kiekvienoje jų esančios ir potencialios auditorijos dydį.

74. Šio kriterijaus taikymas galėtų taip pat reikšti, kad prireikus kiekviena valstybė narė galėtų reikalauti tik apmokėjimo už fonogramos transliavimą jos teritorijoje. Tačiau primenu: kadangi direktyva nenustato pada-

lijimo mechanizmo, ši pasekmė negali būti laikoma automatine, tačiau gali išplaukti iš pirmiau nurodyto principo vertinimo.

75. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, į antrąjį prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktą klausimą siūlau atsakyti: kai fonogramos transliavimui taikoma dviejų valstybių narių teisė, atlyginimas fonogramos atlikėjams ir gamintojams Direktyvos 92/100 8 straipsnio 2 dalies prasme yra „teisingas", jei nustatant jo bendrą sumą tinkamai atsižvelgiama į realią fonogramos panaudojimo suinteresuotose valstybėse narėse komercinę vertę, būtent į kiekvienoje jų esančios ir potencialios auditorijos dydį.

V — Išvada

76. Atsižvelgdamas į pateiktus samprotavimus Teisingumo Teismui siūlau į Prancūzijos *Cour de cassation* pateiktus klausimus atsakyti taip:

„1. Tais atvejais, kai viena auditorijos dalis radijo programas, sukurtas vienoje valstybėje narėje, priima per signalą, paskleistą į palydovą ir paskui iš jo į

antžeminį retransliavimo siųstuvą, esantį kitoje valstybėje narėje, kuris savo ruožtu perduoda šias programas ilgosiomis bangomis į pirmąją valstybę narę, nėra „viešojo perdavimo per palydovą" 1993 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 93/83/EEB dėl tam tikrų autorių teisių ir gretutinių teisinių taisyklių, taikomų palydoviniam transliavimui ir kabeliniam perdavimui, koordinavimo prasme, vadinasi, Bendrijos teisė nesukuria kliūčių tam, kad bendras teisingas atlyginimas panaudotų fonogramų atlikėjams ir gamintojams, kurį numato 1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyva 92/100 dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje, būtų nustatytas pagal tos valstybės narės, kurioje yra antžeminis siųstuvas, teisę.

2. Kai fonogramos transliavimui taikoma dviejų valstybių narių teisė, atlyginimas fonogramos atlikėjams ir gamintojams 1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 92/100 8 straipsnio 2 dalies prasme yra „teisingas", jei nustatant jo bendrą sumą tinkamai atsižvelgiama į realią fonogramos panaudojimo suinteresuotose valstybėse narėse komercinę vertę, būtent į kiekvienoje jų esančios ir potencialios auditorijos dydį."